

از لابلای یادداشت‌ها و نیشته‌های روزمره ام

مسئولیت پذیری شرم آور و دورنمای مسموم کننده پروسه صلح منع حمله بر نیروهای امریکایی و تشدید حملات علیه شهروندان کشور اصل فراخوانی نظامیان خارجی و ماندگار شدن واحد‌های استخباراتی

مؤاقتنامه صلح، توافق خروج نظامیان و چگونگی اجرای عملی توافقات دوحه
بازیگر ضعیف که نمی‌شود روی آن حساب باز نمود
چه زمانی شاهد استقرار صلح در کشور خواهیم بود؟
ارتباطات داخل نظام و نحوه سیاست بین‌المللی

در کلیه دوران تاریخی، مناسبات و تعاملات اجتماعی جوامع بر بنیاد مجموعه‌ای از هنجارها و الگوهای رفتاری استوار بوده است. این نظام هنجاری به افراد اجازه داده است تا سایرین را بمتابعت موجودات پیشبینی‌پذیری درک نمایند که تعامل با آنها مبتنی بر ویژگی‌های قابل درک می‌باشد. در میان مجموعه هنجاری یک جامعه که در کلیت خود، انسجام اجتماعی آن را حفظ می‌کند. فرض بنیادی دیگر آنست که هر فرد در هر جایگاهی، صاحب حقوق و وظایفی است که نقش کلی او را در جامعه تعیین می‌نماید. این نقش با افراد گوناگون اجازه می‌دهد رفتار خویش را مطابق آن تعیین کنند و به جامعه نیز اجازه می‌دهد از افراد گوناگون برحسب جایگاهی که در مناسبات اجتماعی دارند، انتظارات خاصی داشته باشد. پس این نکته بدیهی است که جامعه از آن فرد، مقام و گروه دست اندرکار انتظار مسئولیت‌پذیری بالا تری داشته باشد. چنین ادعای می‌گردد که اگر مفهوم مسئولیت اجتماعی را با مفاهیم تعهد اجتماعی و پاسخگویی اجتماعی مقایسه کنیم، متوجه میشویم که مسئولیت اجتماعی درمیانه سیر تکامل مشارکت اجتماعی قرار دارد. هر قدر که نظام صنعتی در جامعه تقویت می‌شود، بیش از گذشته نقش سازمان‌ها در ارتباط با مسئولیت‌های اجتماعی شان پررنگ می‌شود. اگر از زاویه مثبت بخواهیم به موضوع مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها توجه کنیم، این موضوع در کشور ما رنگ و سابقه دیرینه‌ای داشته است. اما در این شرایط مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها، ابعادی بسیار گسترده تراز اقدامات خیریه پیدا کرده است.

درابتداء، مسایل مورد بحث را از اینجا باید آغاز نمود که بادر نظر داشت وضعیت کنونی، در مجموعه ناتو چنین پنداری حاکم می‌باشد که جنگ و درگیری‌های مسلحانه در اراضی افغانستان نمی‌تواند بگونه‌ای پایدار و تداوم حاصل نماید. حتا یک کشور عضو ناتو هم در صدد آن نیست تا بیشتر از موعد معین، نظامیان کشورش به موجودیت شان در اراضی متعلق با افغانستان تداوم بخشند. همچنان در مورد یادشده، اعضای دسته بندی ناتو اعلام نمودند که در چنین وضعیتی اما نمیتوانند افغانستان را به تروریستان دودسته تحویل دهند. با موجودیت موقف کنونی سیاسی و نحوه آرایش قوت‌های نظامی، بیشترین موارد به واشنگتن ارتباط دارد، چه "طالب"ها با اجرای عملی تعهدات شان با ایالات متحده کوتاه آمده که در شرایط اینچنینی، تداوم مأموریت در منطقه خیلی محتمل بنظر می‌رسد. آنها مکرر اظهار نمودند که نمی‌خواهند تا اراضی افغانستان به پایگاه و محل تجمع تروریستان مبدل گردد.

در جریان نشست پشین ناتو، تصمیم اتخاذ گردیده و بهمه متحدین ناتو اطمینان داده شد که ایالات متحده بگونه کلی، "خروج عجولانه و بی‌نظمی" از افغانستان نخواهد داشت. همچنان تذکر بعمل آمد که وظایف قوت‌های ناتو، تداوم امور آموزش قوت‌های مسلح افغانستان بوده و در هیچگونه عملیات مسلحانه بگونه مستقیم سهم نخواهند گرفت.

مسأله موجودیت و چگونگی تداوم حضور ناتو در افغانستان طی جلسه پشین وزیرای دفاع ناتو مورد بررسی قرار گرفته که در نتیجه، همه کشورهای عضو به ضرورت تداوم حضور و موجودیت فعال نظامیان ناتو در افغانستان مهر تأیید گذاشته و اما هیچ کشوری حاضر نمی‌باشد تا بیشتر از موعد لازم، به تداوم موجودیت نظامیان

شان در اراضی کشور ما موافقت نمایند. اما موقعیت منحصر بفرد ژئوپولیتیکی و موجودیت ذخایر سرشار طبیعی کشور ما که در جهان بی نظیر می باشد و... بواقعیت های جذاب، دلفریب و سودآوری برای آنها مبدل گردیده که روگردانی از آنها اصلن متصور نمی باشد.

دلیل سازماندهی جلسه گفت و شنود ویدیویی هفته پسین عمدتن بمنظور بررسی توافق حاصله ایالات متحده با "طالب"ها بود که مطابق آن نظامیان ناتوالی تاریخ ۳۰ ماه اپریل سال ۲۰۲۱ باید سرزمین کشور ما را ترک نمایند. تصمیم در مورد یادشده، آیا به خروج کامل نظامیان خارجی از افغانستان منتج خواهد گردید؟ تصمیمگیری در مورد اینکه آیا توافقنامه، مورد نظارت قرار داده شده و سبب عقب نشینی نظامیان خارجی از سرزمین کشور ما خواهد شد، مسأله ایست که قبل از همه، برشانه های واشنگتن سنگینی می نماید. تصمیم سیاسی یادشده را که آمرجدید کاخ سپید مطرح بحث قرار داده، پس از مشوره هایی با متحدینش در عمل پیاده خواهد نمود.

بربنیاد اطلاعات بنشر رسیده، در جریان ملاقات و دیدار وزرای دفاع ناتو، بگونه گلی باخذ تصمیم و فیصله ایی اقدام بعمل نیامد. آنها منتظر پیامدها و چگونگی سیر حوادث بوده که پس از آن به تصمیمگیری هایی در مورد اقدام صورت خواهد گرفت. در محافل دیپلوماتیک، چنین پنداشته می شود که ناتو در نظر دارد تا پس از ماه اپریل نیز شاهد حضور و حفظ موجودیت نظامیان در سرزمین افغان ها باشد. بدین مناسبت، دولت آلمان طرحی را بمنظور ادامه مدت زمان مأموریت پس از ۳۱ ماه مارچ آماده نموده است.

دلایل مطرح شده بمنظور تداوم مأموریت، کاملن واضح و روشن می باشد. اما در داخل کشور، در مورد آغاز و تداوم مؤقانه مذاکرات و گفتگوهای صلح و اتخاذ تصمیم در مورد، بعید بنظرمی رسد. تعداد نفرات قوت های مسلح کشور در حدود ۳۵۰ هزار تن بالغ می گردد. اما تاکنون هم از هگذرتعلیم و تربیه نظامی و جنگی، از موجودیت کمبودی هایی تذکر بعمل می آید. همچنان، کشتار هموطنان ملکی ما توسط "طالب"ها، همچنان ادامه دارد. نظامیان ناتو بکرات متذکر گردیده اند که "طالب"ها باید بوعده های شان وفا نموده، از تداوم خشونت ابا ورزیده، با دسته بندی های تروریستی ارتباطات شان را قطع نمایند. اما با اینهمه، خشونت تداوم حاصل نموده حملات پیهم و گسترده ای از جانب "طالب"ها علیه نیروهای دولتی و افراد بیدفاع ملکی کشور انجام داده می شود. نظامیان ناتو متذکر می گردند که نباید افغانستان مجددن به پایگاه و مرکز سازماندهی اقدامات خرابکارانه و به محلی بمنظور تنظیم و اجرای برنامه های تروریستان مبدل گردد. همچنان طی نشست پسین وزرای دفاع کشور های عضو ناتو فیصله بعمل آمده و تأکید گردید که چگونگی تقلیل و کاهش نظامیان در افغانستان، بسته بوضعیت و شرایط در کشور می باشد.

بربنیاد ارقام داده شده، در وضعیت و شرایط کنونی، در کشور عزیز ما بتعداد ۱۰ هزار تن از نظامیان ناتو، از جمله در حدود ۲۵۰۰ تن امریکایی و بتعداد ۱۰۸۵ از نظامیان آلمانی حضور دارند. اما این مسأله کاملن واضح و میرهن می باشد که در حدود ۵ هزار تن از نظامیان ناتو بمنظور کمک و پشتیبانی از امرتعلیم و تربیه نظامیان افغان و تهیه و فراهم آوری ادوات حربی و نظامی و وسایل مورد ضرورت در کشور ماندگاری شوند. موضوع یادشده توسط فرمانده قبلی ناتو اظهار گردیده و بر آن تأکید بعمل آمد. نامبرده در حدود شش سال بر امرتعلیم و تربیه نظامیان کشور ما نظارت داشت.

اما "طالب"ها خواستار خروج کامل نظامیان ناتوالی بهار سال پیشرومی باشند. چه اگر چنین نشود، بگفته آنها، قوت های ائتلاف را مجددن هدف قرار خواهند داد. افسران ناتو بگونه مکرر یادآوری می شوند که نظامیان آنها، صرف در قرارگاهای نظامی به تداوم آموزش های حربی نظامیان افغان مبادرت ورزیده و در هیچگونه عملیات نظامی و جنگی بگونه بالفعل سهم نخواهند گرفت.

اما آلمانی ها، از منظر دیگری بوضعیت نگاه نموده و چنین می پندارند از آنجایی که دفاع و پشتیبانی از نظامیان کشورشان از اولویت های دولت آلمان محسوب می گردد، بگفته آنها این رسالت و وظیفه بویژه بدلیل انجام حملات مخالفان مسلح، در نوع خود مملو از خطر محسوب می گردد. اما در صورت تداوم مأموریت، به تقویت و پشتیبانی بیشتر آنها مبادرت بعمل آمده و بیش از پیش تقویه خواهند شد. بر این بنیاد، با تقویت اضافی نظامیان آن کشور، بویژه از دیداد قوت های توپخانه ای آلمانی در افغانستان در دستور روز قرار دارد.

از جانب دیگر، مذاکرات و گفتگوهای دوحه که بدلیل طرح هایی از جانب "طالب"ها کاصلن به واقعیت دستیابی بحل و فصل سیاسی قضایای کشور باور ندارند، در حالت رکود قرار داشته و متوقف گردیده بود، مطابق گزارش

های بنشر رسیده پس از توقف ۳۶ روزه، مذاکره کننده های ارشد و برخی از اعضای طرف های مذاکره کننده بروز دوشنبه پسین در فضای مساعد و مثبتی باهم دیدار نمودند. طرف های شرکت کننده، بگونه مشترک در مورد ضرورت آغاز مجدد و تداوم مذاکرات و گفتگوها و ملاقات گروه های کاری بمنظور تدوین و تهیه دستور کار مذاکرات باهم به شورو بحث پرداختند. قابل تذکر پنداشته می شود که ملاقات و گفتگوهای یادشده، پس از انتخاب جوبایدن بمثابه رئیس جمهور ایالات متحده، در نوع خود، نخستین دیدار هیأت های نمایندگی دولت و "طالب"ها، محسوب می گردد. اما قبل بر آن، "طالب"ها از تداوم مذاکرات با جانب دولت افغانستان ابا ورزیده و غرض انجام مشوره به کشورهای همجوار و کشورهای منطقه سفر نمودند.

متذکر باید شد که "طالب"ها بر ضرورت مراعات نمودن توافقات دوحه از جمله مبنی بر خروج نظامیان خارجی از افغانستان تأکید بعمل می آورند. اما اداره جدید و اشنگتن بر هبری جوبایدن تاکنون به تدوین پالیسی جدید آن اداره در مورد کشورما و چگونگی فراخواندن نظامیان کشورش از افغانستان، مبادرت نورزیده است. با این وجود، بایدن در کنفرانس امنیتی مونشن اظهار نمود که از پروسه حل و فصل سیاسی قضایای افغانستان بمنظور ختم در گیری های ۲۰ ساله پشتیبانی می نماید.

ایالات متحده قبل از همه، راه حل و فصل سیاسی قضایای کشورما را ترجیح میدهد تا راه حل نظامی. موضوع فوق بروز دوشنبه پسین توسط جان کربی طی کنفرانس مطبوعاتی اظهار گردید. نامبرده همچنان در پاسخ به پرسش چگونگی تطبیق عملی توافق های موجود میان ایالات متحده و "طالب"ها اظهار نمود که اداره جدید و اشنگتن مؤاقتنامه دوحه را مورد بازنگری قرار خواهد داد. نامبرده همچنان یادآور شد که ایالات متحده در صدور اجرای تعهدات ارائه شده بدولت افغانستان می باشد. نامبرده قبلن گفته بود که اشنگتن در مورد چگونگی حضور نظامیان امریکایی در افغانستان و کشورهای دیگرالی اواسط سال ۲۰۲۱ تصمیم خواهد گرفت.

وزیر امور خارجه ایالات متحده طی صحبت تلفونی با اشرف غنی یادآور گردید که دفاع و پشتیبانی از حل و فصل مسالمت آمیز قضایای افغانستان، جزیی از اولویت های کاری اداره نامبرده محسوب می گردد. کارشناسان به جوبایدن چنین مشوره می دهند تا فراخواندن نظامیان آن کشور از افغانستان را به تعویق اندازد. آنها یادآور می شوند که "طالب"ها در اجرای عملی تعهدات شان کوتاه آمده و چنین وضعیتی، اصل فراخواندن نظامیان امریکایی از افغانستان را الی ماه می سالروان با مشکل مواجه می نماید. قابل یاددهانی پنداشته می شود که ایالات متحده در ماه اکتوبر سال ۲۰۰۱ عملیات نظامی در کشورما را آغاز نموده و از همان تاریخ تاکنون درگیری های مسلحانه در اراضی کشورما همچنان ادامه دارد. عملیات یادشده، از طولانی ترین درگیری های مسلحانه در تاریخ ایالات متحده محسوب می گردد. جنگ و درگیری های مسلحانه بویژه در امتداد سال های ۱۳۸۹ - ۱۳۹۲ را می توان اوج درگیری های ۲۰ ساله در کشور بحساب آورد. طی مدت زمان یادشده، تعداد مجموعی نظامیان غربی در کشورما به ۱۵۰ هزارتن افزایش حاصل نمود. بخش های عمده و اساسی قوت های جنگی ایالات متحده و ناتو در امتداد سال ۱۳۹۳ از کشورما فراخوانده شدند. اداره کنونی و اشنگتن خاطر نشان نمود که با مطالعه و بررسی چگونگی اجرای تعهدات "طالب"ها و نحوه عملکرد آنها در زمینه یادشده، در مورد فراخواندن نظامیان آن کشور از افغانستان تصمیم خواهند گرفت.

بسیاری ها چنین پرسشی را مطرح می نمایند که آیا می توان به عملکردهای بعدی اداره جدید و اشنگتن در مورد حل و فصل صلح آمیز قضایای کشورما امیدوار بود؟

اشرف غنی ضمن ارسال پیام تبریکی بمناسبت انتخاب جوبایدن بمقام ریاست جمهوری ایالات متحده، یادآور شد که مناسبات همکاری های دوجانبه افغانستان - ایالات متحده را بسود هر دو کشور پنداشته و جهت تعمیق و گسترش این مناسبات، سعی همه جانبه بعمل آورده و بمنظور تداوم همکاری های مشترک در امر مبارزه با تروریسم و تأمین صلح و ثبات سعی بعمل خواهد آورد. اما اظهارات سروردانش معاون دوم ریاست جمهوری کشوربه گونه نمادین در مورد بازنگری سیاست های ایالات متحده در مورد پروسه صلح کشورما، بیش از همه جلب توجه نمود.

بخاطر میاوریم که اداره و اشنگتن بر هبری ترامپ، دفتر ریاست جمهوری غنی را تقریبین مبدل به بازنده اصلی درگیری های مسلحانه در کشور نموده، آنرا از روند مذاکرات به حاشیه رانده و سبب تشدید حملات "طالب"ها علیه نیروهای دولتی کشور گردید. این مسأله تصادفی نبود که غنی در اجلاس کشورهای همکاری های شا

نگه‌های اظهار نمود که در افغانستان تاکنون موفق بحل و فصل سیاسی قضایای کشور و ایجاد آتش بس، عمدتاً به دلیل موضع‌گیری غیرسازنده "طالب"ها نگردیده ایم. نامبرده همچنان ادامه داده افزود که با وجود تعهد "طالب"ها، درخشونت‌ها نه تنها کاهش بعمل نیامده، بلکه بگونه فزاینده‌ای ازدیاد حاصل نمود. نامبرده اضافه نمود که ۴۸ درصد بودجه کشور در امر مبارزه با مخالفان مسلح هزینه می‌گردد.

آیا با تغییر رهبری واشنگتن، دیدگاه باین در قبال قضایای کشور ما متحول خواهد گردید؟ در این مورد بخاطرمی‌آوریم که جو باین طی مصاحبه مطبوعاتی در امتداد سال ۲۰۱۲ بمثابه کاندید پست معاونیت ریاست جمهور ی به صراحت اظهار نمود که در عرصه تأمین امنیت در سرزمین متعلق به جمهوری اسلامی افغانستان، جانب دولت افغانستان جوابگو می‌باشد، نه ایالات متحده. نامبرده ادامه داده افزود که ایالات متحده، جنگ را در سرزمین افغان‌ها تداوم بخشید. وظیفه نظامیان امریکایی تقریباً تمام رسیده و در عوض، دولت افغانستان را در وضعیتی قرار خواهیم داد که تاخودش امنیت و صلح را در کشور تأمین نماید و این پاسخگویی در قبال دولت افغانستان قرارداد، نه در قبال دولت ایالات متحده.

یک سال پس از آن، همچنان جو باین ضمن صحبت با حمید انصاری ابراز امیدواری نمود که با ترک افغانستان توسط ایالات متحده، کشور و دولت هند می‌تواند بگونه فعالی در افغانستان نقش و سهم ارزنده‌ای ایفا نماید. در مورد چرخش بسوی آسیا در این مرحله، البته در مورد چگونگی تداوم وضعیت باید متذکر گردید که شاهد موجودیت عناصر تحولات بنیادی در مورد خواهیم بود. همچنان در مورد پوتانسیل سیاست افغانی باین نیز باید تذکراتی بعمل آید. در امتداد چهار سال پسین، نقطه نظرهای ایالات متحده و چین بگونه ناگهانی اما بصورت برگشت‌ناپذیری متحول و دگرگون گردیده است، تیم کاری باین با این طرز نگاه مؤفق می‌باشند که در شرایط و وضعیت کنونی، ایالات متحده و چین دوران رقابت‌های ستراتژیک را سپری می‌نمایند. اما در چنین وضعیتی، بویژه در عرصه برنامه‌های دیپلماتیک و نظامی، شاهد چرخش بسوی آسیا خواهیم بود، البته با توجه زیاد و انجام مشوره‌ها با متحدین، بجای سخنرانی‌های عمومی و انجام جنگ‌های تجاری، به تداوم کار با آنها باید ارجحیت قایل گردید.

بسیاری‌ها انتظار ندارند که اداره جدید واشنگتن باین زودی‌ها در مورد تعداد و کمیت نظامیان امریکایی در افغانستان تصمیمی اتخاذ نماید. اما مسأله‌ای که کاملن واضح و میرهن می‌باشد، از جمله یکی هم اینکه اداره جدید واشنگتن قبل از همه در جستجوی دستیابی به راه حل سیاسی قضایای کشور ما بوده و بمنظور مؤثریت پروسه صلح در کشور سعی و تلاش خواهد ورزید. بخاطر داریم زمانی که باین مسؤلیت معاونیت ریاست جمهوری کشورش را بر عهده داشت، با حضور محدود نظامی کشورش در افغانستان بمنظور تداوم مبارزه با تروریسم مؤفق بود و نه حضور گسترده نظامیان کشورش در افغانستان. اما اداره باین بگونه ناگزیر و قبل از همه به حقایق موجود در زمین بازی باید عطف توجه نماید. ازدیاد و افزایش خشونت، ممکن در واقعیت امر، مانع فراخواندن نظامیان آن کشور از افغانستان گردیده و یا تأخیر در مورد صورت گیرد. بگمان اغلب که باین بعوض افزایش تعداد نظامیان کشورش در افغانستان، طرفدار وارد نمودن فشار بر دولت افغانستان بمنظور حصول توافق با مخالفان مسلح باشد.

چنین امکانی نیز بعید بنظر نمی‌رسد که ممکن باین در صدد استقرار و جابجایی عده‌ای از نظامیان کشورش در افغانستان بدلیل موجودیت وضعیت منحصر بفرد و تناقض در شرایط کنونی گردد. "طالب"ها ممکن بگونه تکراری بانجام حملات علیه نیروهای دولتی در کابل و یا کلان شهرها، مبادرت ورزند.

نباید فراموش خاطر ما گردد که ترامپ میراث سنگینی را در کشور برای باین بجا گذاشت که از جمله می‌توان از انجام معامله با "طالب"ها بدون مشارکت و سهم‌گیری دولت افغانستان در زمینه یادآور شد. مطابق مواد تذکر رفته در موافقتنامه یادشده، ایالات متحده نمی‌تواند بر "طالب"ها حملات و اقدامات مسلحانه‌ای را انجام دهد. مبصرین در مورد، چنین یادآوری شونند که با وجود چنین وضعیتی، "طالب"ها حملات گسترده‌ای را علیه اهداف ملکی و علیه قوت‌های مسلح کشور انجام می‌دهند.

در عین زمان با وسعت امکانات و ظرفیت‌های درگیری که بیش از پیش گسترش می‌یابد، زمینه‌های مسا عدی برای تروریسم و انجام اقدامات دهشتگرانه نیز مهیا و فراهم می‌گردد.

اما باید متذکر گردید که باین اصلن نمی‌تواند در قبال اولویت‌های سیاست خارجی بی تفاوت باقی ماند. وی بگونه مکرر اظهار نمود که مبارزه علیه تروریسم، از جمله عمده‌ترین وظایف دولت نامبرده محسوب می‌گردد.

گردد. علاوه بر آن، اداره بایدن بگمان اغلب که علیرغم آنچه دولت ترامپ انجام داد، در صدد متحول ساختن تمامی میراث بجامانده در عرصه سیاست خارجی مبادرت ورزد. چنانچه چنین امری را ترامپ با بقدرت رسیدن درواشنگتن در مورد میراث بجا مانده از بارک اوباما نیز انجام داد. بنابراین، نباید این واقعیت را از نظر دور نگهداشت که با تحت فشار قرار دادن "طالب" ها توسط بایدن، ممکن تعامل و توافق ترامپ با "طالب" ها مورد تهدید قرار داده شود. اداره بایدن ممکن به رئیس جمهور غنی اولویت قایل گردیده و بدفاع از رهبر کنونی افغانستان مبادرت ورزد، واقعیتی که ترامپ مخالف آن عمل نمود. ابراز نظرهای اینچنینی نیز بگوش می رسد که اگر ترامپ، برنامه فراخواندن نظامیان کشورش از اراضی کشور ما را رویدست گرفت، بایدن چنین پروسه ای را متوقف نموده و ممکن از معامله با "طالب" ها نیز منصرف گردیده و از آن خارج گردد.

یکشنبه ۱۰ ماه حوت سال ۱۳۹۹ خورشیدی